

Blog “Opinie & Debat” nr. 41

Burgerparticipatie op de manier van EZ

vrijdag, 11 maart 2016

Als de gemoederen toch al verhit zijn, hoe breng je redelijke mensen tot razernij?

Geschreven door Rob Rietveld

Sinds 4 maart jl. liggen het ontwerp Inpassingsplan “De Drentse Monden-Oostermoer” en de daarbij behorende besluiten ter inzage. Opgesteld in opdracht van het ministerie van EZ door een bureau met de naam BRO dat als motto heeft “Ruimte om in te leven”. Dat motto staat breed op de omslag en dat moet al direct een hele geruststelling zijn voor al die mensen die dat windpark - of zijn het er twee of zelf wel drie? - niet zien zitten: ruimte om in te leven is namelijk precies wat ze willen en dus precies de reden dat ze geen windparken willen. Echter, als die mensen dan vervolgens de inhoud van het Inpassingsplan tot zich nemen, wacht hen een ernstige teleurstelling: al hun bezwaren en bedenkingen worden van tafel geveegd en als er al iets van waar is, dan moeten die bezwaren en bedenkingen wijken voor een veel groter nationaal belang.

Om een Inpassingsplan voor windparken in een gebied met zoveel weerstand en verzet het motto mee te geven “Ruimte om *in* te leven” getuigt nu niet bepaald van een gevoelige antenne voor wat er bij omwonenden leeft. “Ruimte om in te leveren” zou beter aansluiten bij het gevoel van die omwonenden, maar het is wel illustratief voor de manier waarop niet alleen omwonenden, maar ook lokale bestuurders worden behandeld in de besluitvorming over deze windparken. De Crisis- en Herstelwet en de Rijkscoördinatiereregeling op zijn smalst - waarmee ik bedoel: maximaal autistisch en dus maximale input van deskundigen uit Verwegistan en minimale input van de kant van de mensen die er wonen en werken en hun lokale bestuurders. Dat Inpassingsplan is 398 pagina’s lang (in totaal met alle bijlagen ruim 3000 pagina’s) - good luck als u een zienswijze wilt indienen binnen zes weken na 4 maart - en het woord “omwonenden” komt in de hoofdtekst zeven keer voor, maar altijd in de zin dat er met ze gepraat moet worden of dat ze nergens last van zullen hebben en nooit in de zin dat er met ze is gepraat of dat er in de plannen rekening is gehouden met hun zorgen en belangen.

Het Inpassingsplan is dus het voorlopige hoogtepunt - beter: dieptepunt - in een bestuurlijk besluitvormingsproces waarvan de Drentse Commissaris van de Koning al eerder zei dat het wat hem betreft een mislukking was. Eerst schuift de Provincie Drenthe de hele provinciale taakstelling af op de Veenkoloniën omdat de grondeigenaren daar denken meer geld te kunnen verdienen met wind dan met aardappelen, dan neemt het Rijk het stokje over met de dwang en dwingelandij van de Crisis- en Herstelwet en de Rijkscoördinatiereregeling en al die tijd staan de mensen die er wonen en werken buitenspel. En worden ze steeds bozer en bozer - even begrijpelijk als terecht. Zoals ook blijkt uit het rapport van Titian Oterdoom, de door minister Kamp benoemde gebiedscoördinator: er is in de Veenkoloniën sprake van een onherstelbare vertrouwensbreuk tussen de bevolking enerzijds en provincie, Rijk en initiatiefnemers anderzijds.

Dit alles is oude kost, zeker voor de mensen die het allemaal van nabij meemaken, maar ik moet het allemaal toch even oprakelen om aan mensen die de situatie in Drenthe niet zo goed kennen duidelijk te kunnen maken hoezeer EZ in de fout is gegaan met een wellicht goed bedoelde, maar volstrekt niet doordachte actie om omwonenden te informeren over het Inpassingsplan. Vast en

zeker mede vanwege eerdere onrust en ongeregelheden bij bijeenkomsten over de plannen voor windparken, besloot EZ af te zien van openbaar toegankelijke bijeenkomsten en om in plaats daarvan “spreekuren” van 45 minuten te organiseren, telkens drie tegelijk en telkens voor maximaal zes personen per “spreekuur”. In totaal zes dagdelen met steeds 4 x 3 spreekuren en dus toegankelijk voor maximaal 432 gelukkigen. Die “gelukkigen” moeten zich aanmelden via internet en ontvangen dan een formulier met een barcode die hen toegang geeft tot het spreekuur van hun keuze. En verder verordonneert EZ dat er tijdens die spreekuren niet gefilmd en gefotografeerd mag worden en dat er evenmin opnames gemaakt mogen worden. Dit alles opdat de privacy van de woordvoerders van EZ en van de deelnemers gerespecteerd wordt.

Hoe krijg je het bedacht!

Als we als NLVOW één ding geleerd hebben uit het begeleiden van omwonenden in discussies over plannen voor windparken dan is het wel dat het altijd gaat om emoties, soms hoogoplopend. Het gaat om het woon- en leefgenot van mensen, hun gezinnen en kinderen en het is dus alleen maar vanzelfsprekend dat emoties vaak belangrijker zijn dan verstand en rationaliteit. Dat ontkennen is de meest zekere manier om mensen het gevoel te geven dat ze niet begrepen worden en dat er over hen heen geweld wordt. En dus komt het dan nooit tot een echt gesprek, laat staan tot het bouwen van bruggen. Volgens mij psychologie van de koude grond, maar kennelijk niet doorgedrongen tot EZ.

- Alleen al de term “spreekuur”. Alsof die zes mensen per sessie een ziekte hebben - dat ze tegen windparken zijn? - en behandeld moeten worden. Had even rondgebeld in het land en dan was de term “keukentafelgesprekken” vast en zeker gevallen. Een veel betere term zonder de associatie van de dokter die vertelt wat er aan de hand is.
- En dan dat aanmelden en dat toegangsbewijs met een barcode. Technisch misschien allemaal heel slim en efficiënt, maar op het platteland roept een barcode al snel associaties op met het oormerk van koeien en andere beesten. Of erger want sommige mensen zijn zo boos dat ze het vergelijken met het tatoeëren van een nummer op de arm. Onsmakelijk, maar typerend.
- Niet filmen, fotograferen en opnemen: het lijkt wel een interview met de BVD! En wiens of wier privacy moet beschermd worden? Van die zes gelukkigen per sessie? Maar dan zou ik ze ook aanvoeren in geblindeerde auto's en met bivakmutsen op. Of gaat het om de mensen van EZ? Zijn die bang voor al die boze Drenten?

Nogmaals: de bedoeling zal misschien goed zijn, maar het effect is dat EZ olie op het vuur gooit. Juist door niet te willen erkennen dat mensen er met heel veel emotie in staan. U weet wel beste EZ'ers die deze psychologische misser bedachten: angst, verdriet, boosheid - dat soort dingen!

Het drama van de mislukte besluitvorming over de windparken in de Veenkoloniën is dus nog lang niet uitgespeeld. EZ heeft het verzet en de boosheid weer een stukje groter gemaakt en dus worden de tegenstellingen tussen voor- en tegenstanders van windenergie ook weer een stukje groter. En dit terwijl wij als NLVOW overal bezig zijn die tegenstellingen kleiner te maken door afspraken te maken met overheden en initiatiefnemers die recht doen aan de belangen van omwonenden: minimalisering van de gevolgen en het eerlijk delen van lusten en lasten.

Je voelt je zo af en toe net gekke Henkie!